

Uppföljning av checksystem för musikundervisning i Lunds kommun

Den 28 februari 2019 beslutade Lunds kommunfullmäktige att uppdra åt kultur- och fritidsnämnden att från och med höstterminen 2019 införa ett valfritetssystem för musikundervisning med ackrediterade utförare, en så kallad musikcheck. Dessutom beslutades att en utvärdering av valfritetssystemet skulle presenteras senast ett år efter införandet. Den 23 januari 2020 beslutade kultur- och fritidsnämnden om upplägg och genomförande av utvärderingen. Utöver detta beslutade kultur- och fritidsnämnden att, i den mån det är möjligt, komplettera utvärderingen med en särskild analys av hur deltagandet ser ut utifrån såväl ett socioekonomiskt som ett geografiskt perspektiv. Utvärderingen presenterades vid kultur- och fritidsnämndens sammanträden i april och maj 2020.

På sammanträdet i maj beslutades även att en ny uppföljning av checksystemet för musikundervisning skulle göras vid mandatperiodens slut. Denna uppföljning belyser i huvudsak musikchecken vid två olika tidpunkter under två olika läsår: den 1 oktober 2021 och den 1 oktober 2022. Enkäten som gick ut till anordnare och vårdnadshavare skickades ut i juni 2022 och svarar alltså mot läsåret 21/22. Den geografiska och socioekonomiska analysen (se bilaga) bygger bara på eleverna som var aktiva den 1 oktober 2021. Detta eftersom en sådan analys är tidskrävande och det därför ännu inte funnits någon möjlighet att genomföra en analys av eleverna för läsåret 22/23.

Beskrivning av kultur- och fritidsförvaltningens administration avseende musikcheck

Musikcheckens administration hanteras via stabsfunktionen på kultur- och fritidsförvaltningen. Systemen som används för denna hantering är främst Speedadmin, men även Outlook och Raindance.

I Speedadmin sker dagligen den huvudsakliga administrationen, där vårdnadshavarna anmäler elever och ställs i väntelista/kö. De olika anordnarna har sedan egna inloggningsuppgifter till Speedadmin, där de endast kan se vilka som är anmälda till respektive skola. Dock har funktionen aktiverats så att anordnarna kan se huruvida eleven är aktiv på en kurs sedan innan men inte hos vilken anordnare. Anordnarna meddelar efterhand vilka elever de kan ta in och detta sker löpande under terminen. För de anordnare som har Speedamin som adminprogram ser förfaringsättet annorlunda ut. Där överförs

de först från musikcheckkö för att sedan aktiveras. Aktiveringen sker genom att anordnarna kontaktar musikcheck via mail och skickar över elev-id samt datum för aktivering.

I Speedadmin skapas även fakturafil för terminsavgifter, som sedan hanteras i Raindance för att skapa fakturor till vårdnadshavare. Fakturorna skickas ut med post i slutet på september och i slutet av februari. De som anmäler e-faktura eller autogiro får ingen pappersfaktura.

I första ledet sker kommunikationen till anmälda elever via vårdnadshavare genom musikcheck@lund.se. Där hanteras även mail från vårdnadshavare gällande olika frågeställningar kring musikcheck och kommunikationen med anordnarna. Avanmälningarna både kommer in/hanteras och kommuniceras via Speedadmin.

Auktorisation av anordnare

Processen för auktorisering av nya anordnare börjar med ansökan via en e-tjänst, som finns att tillgå på lund.se/musikcheck. Här kan nya anordnare ta del av auktorisationsvillkoren samt vilka dokument som ska bifogas ansökan. Efter komplett inkommen ansökan utvärderas den. Därefter utförs en intervju på plats hos anordnare av extern konsult samt personal från kultur- och fritidsförvaltningen. Utifrån detta godkänns eller avslås ansökan om auktorisation. All dokumentation diarieförs löpande.

Musikchecken i siffror

Inom checksystemet finns idag åtta auktoriserade aktörer:

- Lunds kulturskola
- LIMUS Musikskola AB
- Mejeriets musikskola
- Lunds Musikskola
- Medborgarskolan Syd
- Folkuniversitetet
- Musik i Torn
- Stångby musikskola

Då den första utvärderingen gjordes hade ännu bara två årskullar (barn födda 2011 och 2012) fått ta del av musikchecken. Under läsåret 2021/2022 har fem årskullar ingått i musikchecken (barn födda 2010 – 2014). Från och med höstterminen 2022 ingår även barn födda 2015.

Den 1 oktober 2021 deltog totalt 1 639 barn i musikcheckundervisning i Lund. 859 av dessa var flickor och 780 var

pojkar. Den 1 oktober 2022 hade antalet barn i musikcheckundervisning ökat till 1 909 och av dessa var 1 006 flickor och 903 pojkar. Dessa elever fördelas bland årskullarna och ställs i relation till antalet barn totalt i åldersgrupperna som följer:

Födelseår	Antal elever 1/10-21	Antal barn totalt 1/10-21	Andel elever 1/10-21	Antal elever 1/10-22	Antal barn totalt 1/10-22	Andel elever 1/10-22
2010	302	1 513	20 %	307	1 531	20 %
2011	358	1 434	25 %	334	1 454	23 %
2012	413	1 544	27 %	417	1 566	27 %
2013	332	1 414	23 %	368	1 453	25 %
2014	234	1 459	16 %	318	1 479	22 %
2015	-	-	-	165	1 413	12 %
<i>Summa</i>	<i>1 639</i>	<i>7 364</i>	<i>22 %</i>	<i>1 909</i>	<i>8 896</i>	<i>21 %</i>

Den totala andelen musikcheckelever av antalet barn i åldersgruppen den 1 oktober 2021 var alltså 22 %. Det innebär att den totala andelen var oförändrad jämfört med andelen vid utvärderingen den 31 mars 2020. Dock varierar andelen ganska mycket mellan åldersgrupperna. Andelen barn i de två åldersgrupper som analyserades 2020, det vill säga barn födda 2011 och 2012, hade ökat till 26 % 2021, medan andelen barn födda 2014 med musikcheck endast nådde upp till 16 %.

Den 1 oktober 2022 hade alltså det totala antalet musikcheckelever ökat till 1 909. En av anledningarna var naturligtvis den nya årskullen med barn födda 2015. Men det går också att se en ökning av de yngre eleverna födda 2013 och framför allt 2014 som ökat med hela 36 % på ett år. Antalet elever i den nya årskullen födda 2015 är betydligt lägre än förväntat, liksom det var för den nya årskullen födda 2014 när den infördes. Men samtidigt går det som sagt att konstatera att antalet elever i de nya årskullarna som införts ökar ganska markant under hela det första läsåret för eleverna innan elevantalet stabiliseras. Varför det följer detta mönster går inte direkt att förklara utan en djupare analys, till exempel genom en dialog med vårdnadshavarna till de barn som inte anmäler sig direkt vid terminsstart när åldersgruppen införs i musikcheck utan senare under läsåret.

Sammantaget innebär ökningen till 1 909 elever inte någon ökning av den totala andelen musikcheckelever av antalet barn i åldersgruppen den 1 oktober 2022, utan en liten minskning till 21 %.

Antalet musikcheckelever fördelades mellan aktörerna i enlighet med nedanstående:

Aktör	Antal elever 1/10-21	Antal elever 1/10-22
Lunds kulturskola	1 077	1 226
LIMUS Musikskola AB	263	302
Mejeriets musikskola	148	152
Lunds Musikskola	112	135
Medborgarskolan Syd	7	8
Folkuniversitetet	8	13
Musik i Torn	10	20
Stångby musikskola	14	50

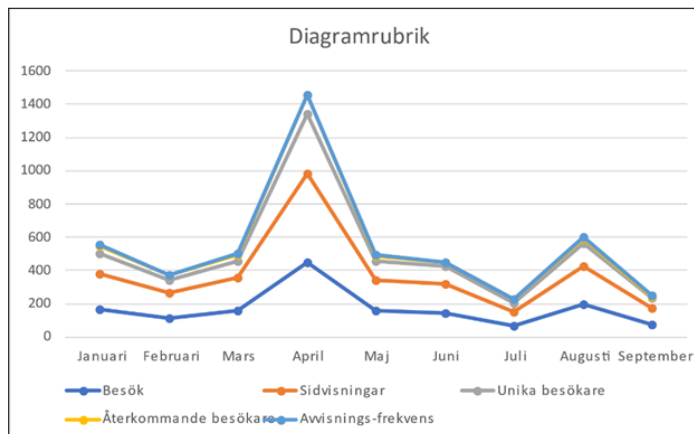
Fördelningen mellan ämnen/instrument var som följer:

Ämne/instrument	Antal elever 1/10-21	Antal elever 1/10-22
Altfiol	19	19
Baryton	3	5
Blockflöjt	49	60
Cello	18	24
Dragspel	1	1
Elbas	9	13
Elgitarr	12	15
Fagott	8	6
Fiol	150	169
Gitarr	271	313
Harpa	4	5

Keyboard	12	14
Klarinett	22	22
Kontrabas	5	5
Musikskapande med dator	1	1
Oboe	3	5
Piano	765	904
Saxofon	46	41
Slagverk	89	111
Sång	36	44
Sång/piano	10	13
Trombon	12	16
Trumpet	36	40
Tuba	3	4
Tvärflöjt	38	41
Ukulele	1	1
Valthorn	16	17

Insatser för att minska den geografiska snedrekryteringen till musikundervisningen

Under mars och april månad 2022 gjordes en marknadsföringsinsats där förvaltningen samordnade material från alla anordnare och sammanställde en flyer med en gemensam grafisk profil. I samband med detta köptes annonsplats på bussar i Lunds kommun som rullade två veckor i två omgångar. Samtidigt som kampanjen visades öppnade anmälan för ännu en årskull, barn födda 2015. Det går att utläsa att datatrafiken till hemsidan ökade i samband med detta:

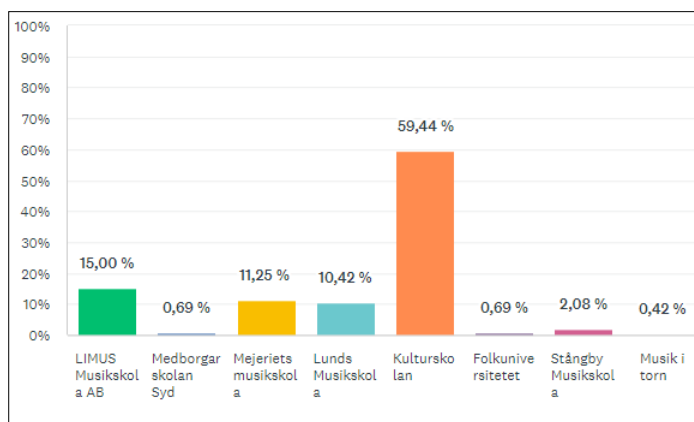

En översyn av Kulturskolans verksamhet i de östra kommundelarna pågår, som en del i ett större arbete med att ta fram en strategisk lokalplanering för Kulturskolan. Medel har också under 2022 avsatts för och beviljats till privata anordnare inom musikchecken för att göra egna satsningar för att motverka geografisk snedrekrytering.

Vad tycker vårdnadshavarna?

I slutet av juni 2022 skickades en enkät till vårdnadshavarna för elever i musikcheck. Enkäten gick ut till vårdnadshavare för elever som var aktiva inom musikcheck under juni månad 2022 och som hade gått minst en hel termin. Antalet vårdnadshavare som mottog enkäten var 1 700, varav 720 svarade. Svarefrekvensen var således 42 %. Antalet svar från vårdnadshavare med barn hos respektive anordnare förhöll sig proportionellt mot antalet elever totalt hos anordnarna (figur 1).

Figur 1. Vilken anordnare har du valt för ditt barn?

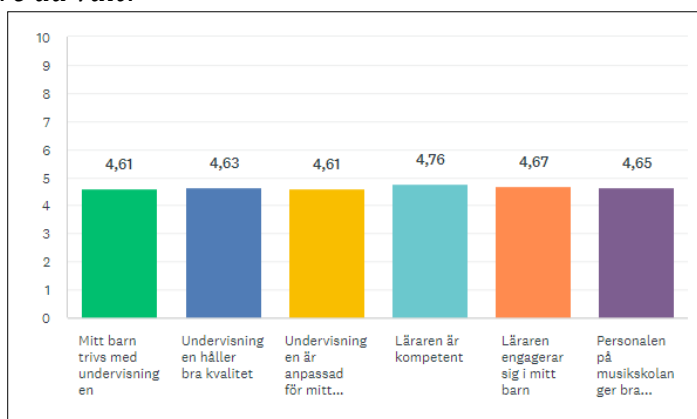

I enkäten gjordes ett antal påståenden om undervisningen, varmed vårdnadshavarna fick bedöma i vilken grad (1-5) de stämde:

- Mitt barn trivs med undervisningen.
- Undervisningen håller bra kvalitet.
- Undervisningen är anpassad för mitt barn.
- Läraren är kompetent.
- Läraren engagerar sig i mitt barn.
- Personalen på musikskolan ger bra service och bemötande.

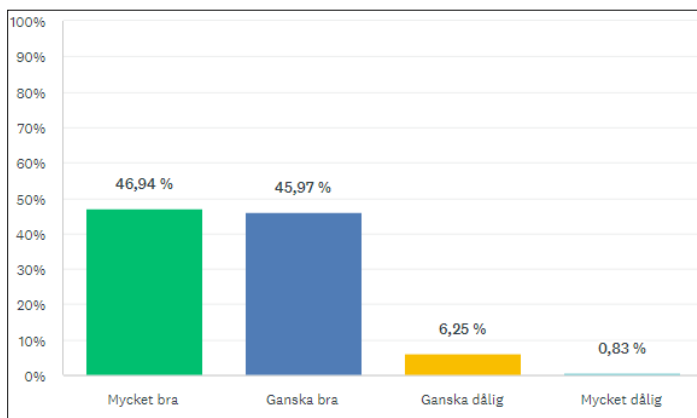
Över lag var vårdnadshavarna mycket nöjda med undervisningen (figur 2).

Figur 2. Hur väl anser du att dessa påståenden stämmer gällande den anordnare du valt?

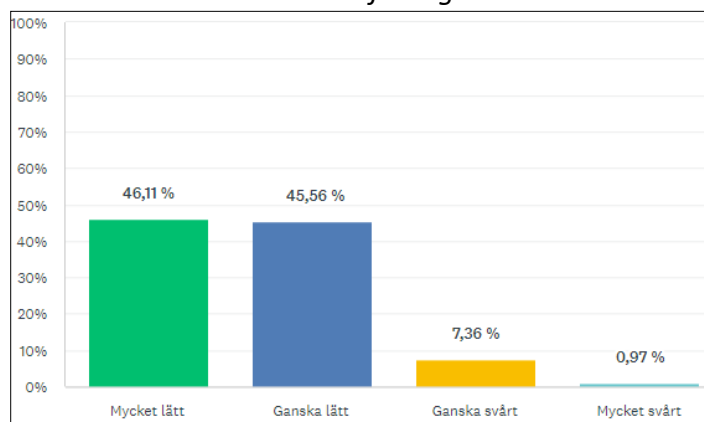

Det gick också att ha synpunkter på informationen om musikcheck och anmälningsförfarandet beträffande musikchecken, och även här var vårdnadshavarna nöjda (figur 3 och 4).

Figur 3. Hur upplever du att informationen om Musikcheck har varit till dig som vårdnadshavare?

Figur 4. Hur enkelt eller svårt var det för dig att anmäla ditt barn?

Samma frågor ställdes också till vårdnadshavarna i den förra utvärderingen och det går att konstatera att förändringarna mellan åren är marginella.

Vad tycker anordnarna?

I juni 2022 skickades även en enkät till anordnarna av undervisning inom musikchecksystemet. Sju av åtta anordnare svarade på enkäten. Enligt enkäten upplevde de flesta anordnarna att informationen om musikchecken till dem har varit mycket bra. De flesta anordnarna svarade att informationen från Lunds kommun om musikchecken till elever och vårdnadshavare har varit ganska bra, vilket är en förbättring jämfört med förra utvärderingen då flera ansåg att denna information var ganska dålig. Som en av anordnarna uttryckte det: "Kan bli bättre och har blivit lite bättre."

Samtliga anordnare som svarade på enkäten har upplevt att administrationen kring anmälningssystemet (Speedadmin) har fungerat ganska bra eller mycket bra utom en som tyckte det fungerat ganska dåligt: "Det finns mycket att önska av SpeedAdmin och det känns spontant inte som det optimala systemet för musikcheckshanteringen. Framför allt inte så länge vi själva på vår skola inte använder systemet." Alla anordnare utom en har upplevt kommunens service och bemötande vid frågor och synpunkter som mycket bra. Detta gäller också utbetalningen av arvoden.

Frågor ställdes även till anordnarna om undervisningsförfarandet, det vill säga hur det fungerar med uppdelningen mellan individuell undervisning och gruppundervisning. Här anger flera av anordnarna att det fungerar dåligt. "Det hade varit bra om det varit enklare att köra ensemblespel", säger en anordnare. "Det finns i nuläget ingen gruppundervisning i musikchecksystemet", säger en annan. "Det som går att göra är att administrera så att enstaka lektioner under

terminen är det möjligt att slå ihop flera elever som man har." En tredje anordnare påpekar att "vi skulle behöva få styra mer över ett terminsupplägg än vi gör nu. Det känns både svårt att profilera sig när allting är så styrt och reglerat som det är nu och vi anser att det är svårt att hitta bra upplägg som fungerar för oss." En fjärde anordnare tycker dock att uppdelningen fungerar bra och påpekar att "det är aktörerna själva som har kommit fram till ramarna för uppdelningen mellan individuell- och gruppundervisning".

En fråga ställdes också om vad anordnarna tyckte om marknadsföringskampanjen som gjordes under mars/april. Sex av sju anordnare upplevde att kampanjen var bra, även om några var osäkra på hur brett den nådde ut. "Men", som en av dessa tillade, "jag upplever att det var en lyckad kampanj och att fler fick upp ögonen om musikchecken i Lund". En av anordnarna tyckte dock att den var "fullständigt meningslös" och "slöseri på resurser", och tillade bland annat: "Ingen samordning på innehåll och layout. Inga klara ramar gavs åt aktörer – med resultat att presentationerna blev splittrade och svårlästa. Icke transparenta informationer i förväg om hur och till vem informationen skulle distribueras till. Nästintill omöjligt att inrikta informationen till en målgrupp. Inte ämnat för att lyfta musikcheckens stora fördelar. Inte inbjudande till att bläddra och välja själv utan snarare kontraproduktiv."

Slutligen ställdes frågan om vilka nya ämnen anordnarna skulle vilja att musikchecken innefattar i framtiden. En aktör föreslog piano och fiol enligt Suzukimetoden. En annan ensembleverksamhet med gruppundervisning – "Inte stora grupper men max 10 stycken så att man kanske kan ha en barnkör eller liknande." En tredje föreslog också "mer gruppämnen såsom ensemble, bild och konst osv." Ett ytterligare ämne som nämndes var "DJ-kurs".

Utifrån dessa enkätsvar kan det ha sin plats att påminna om att kultur- och fritidsnämnden den 24 mars 2022 beslutade att uppdra åt kultur- och fritidsförvaltningen att återkomma till nämnden med förslag på hur förändrade auktorisationsvillkor med fokus på större flexibilitet kan utformas, samt att i samband med förslag på förändrade auktorisationsvillkor även lämna förslag på upplägg där nuvarande ersättningar kompletteras med ett system för ersättning för grupp- och ensemblespel.

Kön till Kulturskolan

Den befintliga kön till Kulturskolans musikundervisning har minskat successivt sedan musikchecken infördes. Antalet köande unika barn till musikundervisning den 31 mars 2019 var 1 826 och den 31 mars

2020 hade kön minskat till 1 594. Den 31 mars 2021 var kön nere i 1 197 barn för att den 31 mars 2022 minskat ytterligare till 599 barn. I skrivande stund, den 1 oktober 2022 hade kön till Kulturskolans musikundervisning minskat till 388 barn, vilket innebär en minskning med nästan 4/5 sedan införandet av musikchecken. Av dessa 388 barn var 141 barn redan aktiva i Kulturskolan medan 247 inte var aktiva i Kulturskolan.

Sammanfattande analys

- Andelen barn av åldersgruppen som deltar i musikcheckundervisningen har legat ganska konstant sedan införandet, mellan 21 och 22 %. Det varierar dock en del mellan åldrarna. Särskilt går det att notera att den yngsta åldersgruppen för musikcheck, det vill säga 7-åringarna, är ganska liten vid starten av höstterminen, men att den också växer markant under läsårets gång.
- Vårdnadshavarna är över lag mycket nöjda med undervisningen. De är över lag nöjda även med både den information de har fått och anmälningsförfarandet.
- De flesta anordnare har upplevt att informationen om musikchecken till anordnarna och informationen från Lunds kommun om musikchecken till elever och vårdnadshavare har fungerat mycket bra eller ganska bra. Detta gäller även administrationen kring anmälningsystemet och kommunens service och bemötande vid frågor och synpunkter.
- Kön till Kulturskolans musikundervisning har minskat med nästan 4/5 (från 1 826 till 388 barn) sedan införandet av musikchecken.